

Maatwerk: maar op maat van wie?

Maatwerk is een feit, eindelijk. Na een proces van bijna 10 jaar ging maatwerk van start op 1 april 2015. Vanaf nu geen beschutte of sociale werkplaatsen meer maar maatwerkbedrijven. Maar nog niet echt, want de eerste jaren zitten we nog in overgangsmodus. Laat ons zeggen dat we het maatwerkdomein binnen gegaan zijn, maar dat het maatwerkgebouw nog niet af is. Voorlopig betrekken we op het maatwerkdomein een tent en dit in afwachting van de oplevering van de bouw. De vraag is of het goed toeven zal zijn op het maatwerkdomein en of er aan de ingang geen verdringing van bepaalde doelgroepen zal zijn?

Naar aanleiding van de bespreking van het (ontwerp) van decreet maatwerk stelde Groep Maatwerk in het voorjaar van 2013 “De sector beschutte werkplaatsen staat positief ten aanzien van de hervorming, maar is bezorgd over de concrete uitwerking van een aantal gestelde uitgangspunten.” Onze bezorgdheid bleek (helaas) terecht. Een aantal cruciale aspecten van de blauwdruk maatwerk zijn niet, of nog niet, gerealiseerd. Soms door bewust gemaakte keuzes, soms door het ontbreken ervan.

Op maat van personen met een handicap?

Groep Maatwerk heeft steeds gesteld dat maatwerk enkel kans van slagen heeft indien gestoeld op een gelijke behandeling van de respectievelijke doelgroepen en de voormalige werkvormen. Dit betekent dat enkel objectief aantoonbare verschillen een ongelijke behandeling kunnen rechtvaardigen. Voor Groep Maatwerk is dit niet enkel een principiële kwestie, iedere andere invulling zal (op middellange termijn) leiden tot een verdringing van één van de twee doelgroepen. Het maatwerk van vandaag voldoet hier niet aan. Gezien de grote verschillen tussen beide voormalige sectoren is dit niet eens zo onlogisch. Problematischer is dat deze gelijkheid momenteel (nog) niet in het DNA van de maatwerkwetgeving verweven zit. Zo is er

bewust gekozen voor een hogere subsidiëring van personen met een psychosociale problematiek dan van personen met een handicap, zonder dat er een objectieve basis is die aantoonbaar dat de werknemers met een psychosociale problematiek een grotere afstand hebben tot de arbeidsmarkt.

Ongelijke behandeling van de doelgroeps werknemers dus. Ook op het niveau van de werkplaatsen is er nog geen garantie op een gelijke behandeling. Voormalige sociale werkplaatsen en voormalige beschutte werkplaatsen worden nu nog steeds anders bejegend door tewerkstellingsondersteunende maatregelen. Dit betekent onder meer dat er een verschil is in RSZ-bijdrage die moet betaald worden. Voormalige beschutte werkplaatsen betalen gemiddeld voor eenzelfde werknemer met eenzelfde brutoloon meer RSZ dan voormalige sociale werkplaatsen. De Vlaamse Regering geeft aan dat men hierover in overleg wil gaan met de federale regering, met 2018 als vooropgestelde deadline. Ook hier dus nog steeds een ongelijke behandeling, zonder harde garantie dat die ooit (volledig) weggewerkt wordt.

En nu? Het is en blijft de visie van Groep Maatwerk dat het huidige kader nefast zal zijn voor de tewerkstellingskansen van personen met een handicap. We hebben de overheid hier ech-

“Er is bewust gekozen voor een hogere subsidiëring van personen met een psychosociale problematiek dan van personen met een handicap, zonder dat er een objectieve basis is die aantoont dat de werknemers met een psychosociale problematiek een grotere afstand hebben tot de arbeidsmarkt.”

ter niet kunnen van overtuigen en als sociaal ondernemers dienen onze werkplaatsen te functioneren binnen het kader dat hen wordt aangeleerd. En dat zullen ze ook doen. Iedere werkplaats zal haar verantwoordelijkheid opnemen om zoveel mogelijk werk op maat te creëren voor de doelgroepwerknemers maatwerk en dit binnen de door het beleid uitgetekende lijnen.

Op maat van het sociaal ondernemerschap?

Deze sociale doelstelling moet gerealiseerd worden binnen een economische context. Ons ondernemerschap is dus cruciaal. En net daar dreigt nog de grootste onbekende. De regelgeving spreekt van een maximumbudget per werkplaats, bovenop een begrenzing via het toegekende contingent. Momenteel is het nog onduidelijk hoe dit maximumbudget zal ingevuld worden. Het is echter wel heel duidelijk dat dit potentieel een enorme rem kan vormen op het sociaal ondernemerschap, op het instrument waarmee we de voorbije decennia zoveel personen met een handicap hebben kunnen tewerkstellen, dag in dag uit, jaar in jaar uit. 320 miljoen euro (of misschien nog voor één keer om de grootteorde duidelijk te maken: meer dan 12 miljard Belgische frank) omzet op jaarbasis. Dit genereer je niet via passieve gesubsidieerde tewerkstelling. Trouwens, waarom een complex systeem van rugzakfinanciering met diverse subsidie-elementen uitwerken om dit nadien simpelweg te gaan aftoppen met een maximum aan subsidies op het niveau van de werkplaats. Niet enkel is dit een vorm van wantrouwen in het eigen uitgewerkte systeem, het is ook het doorschuiven van de verantwoordelijkheid naar de werkplaatsen.

Op maat van de reguliere sector?

Een bouwproces van 10 jaar... Niet iedereen weet nog waarom het ooit allemaal begon. Meer doorstroom creëren was vanaf het begin zeker één van de motieven achter maatwerk en de doorstroomgedachte is in de loop van de 10 jaar steeds belangrijker geworden. Als sector gaan we mee in de noodzaak om te komen tot een duidelijk loopbaanbeleid voor onze werknemers. Het feit dat al onze werknemers binnenkort een POP hebben, is één uiting hiervan. Het feit dat bijna 15% van onze uren worden gepresteerd door enclavewerking, een andere. Indien de werkzaamheden ivm doorstroom vertrekken vanuit een realistische doelstelling, met voldoende aandacht voor de persoon in zijn geheel, ondersteund door een goede begeleiding en gedragen door voldoende vacatures in de reguliere economie zal het uitgetekende kader een meerwaarde betekenen. Als sector zullen we ook hier onze verantwoordelijkheid nemen en zullen we eveneens verder investeren in enclavewerking en dienstverlening.

Op maat van Groep Maatwerk?

Uit de problemen met de implementatie van de overgangsmaatregelen die de voorbije weken naar boven kwamen, maar die hopelijk opgelost zijn als u dit leest, blijkt duidelijk dat de rit nog niet is gereden. Ook betreffende het definitieve maatwerkkader dienen nog heel wat zaken te worden uitgeklaard. Ook hier zijn er dus nog veel onduidelijkheden en onzekerheden. En als er nu iets is dat het (sociale) ondernemerschap en het ondernemersvertrouwen hypothekeert ... 10 jaar is een lang proces geweest, ook voor onze koepelorganisatie. Waar we konden (en mochten) hebben we steeds geprobeerd om positief mee te bouwen aan het maatwerkhuis. Steeds was het vergroten/garanderen van de tewerkstellingskansen van de personen met een handicap ons uitgangspunt. Het moge duidelijk zijn dat we een andere inrichting van het huis in gedachten hadden... Maar het moge eveneens duidelijk zijn dat we als sector onze schouders zullen (blijven) zetten onder het creëren van werkgelegenheid voor personen met een beperking.

FRANCIS DEVISCH

Directeur Groep Maatwerk